

Социјалистичка Федеративна Република Југославија се распала 1991 године, а самим тим и југословенска кинематографија као целина. Међутим, српска кинематографија је и са смањеним бројем филмова очувала континуитет. У 1991 години када је снимљено само шест филмова изван копродукција, њих неколико је завредило пажњу: „Оригинална фалсификата“ Драгана Кресоје, са темом из раздобља Информбироа, „Ноћ у кући моје мајке“ Жарка Драгојевића и „Мала“ Предрага Антонијевића су се бавили проблемима младих људи, али су свакако два најбоља филма настала у сарадњи са Хрватском, односно Босном и Херцеговином. Први од њих, „Вирџина“ Срђана Карановића је метафорично дело о прастаром обичају у Срба, да се сеоска женска деца у породицама без дечака одгајају као мушкарци, а други, „Мој брат Алекса“ Александра Јевђевића је романескна биографија славног песника Алексе Шантића. У следећој години, Горан Паскаљевић је направио још једну суптилну и меланхоличну комедију „Танго аргентино“; Живојин Павловић се у „Дезертеру“ **бавио** моралним проблемима официра у првим данима рата деведесетих; „Црни бомбардер“ Дарка Бајића и „Булевар Револуције“ Владимира Блажевског су изнели бесмисао и незнање живота младих тога времена, а занимљив је и у сличном маниру **дипломски** омнибус младих редитеља Алеша Курта, Слободана Скерлића и Марка Маринковића „Проклета је Америка“, Но, три најбоља филма ове године су била атрактивна новоталасна и иронична комедија о младима „Ми нисмо анђели“, дебитантско дело Срђана Драгојевића. „Тито и ја“ Горана Марковића, који се са циничном дистанцом бави сећањима на дојучерашњу стварност, као и чисто уметнички херметички филм, „Увод у други живот“ Мише Радивојевића. Наредне 1993, Мирослав Лекић ствара дело снажне атмосфере „Боље од бекства“, опет о немогућој љубави Американке и Србина, Душан Макавејев у српско-немачкој копродукцији „Горила се купа у подне“ још једном просуђује о крају социјализма у подељеном граду, какав је био Берлин. Док Олег Новковић кроз страхоте Вуковара показује бесмисленост разарања и убијања у филму „Кажи зашто ме остави“. Најважнија остварења у 1994 постигнута су у сарадњи са страним продуцентима. Миша Радивојевић, у свом најкомерцијалнијем филму „Ни на небу ни на земљи“ савременим филмским језиком ослушкује стварно и могуће у животу три пријатеља, док Боро Драшковић на деликатан начин у делу „Вуковар-једна прича“ говори о ратном уништењу младих различитих националности. Грандиозни подухват исте године је била екранизација великог дела Милоша Црњанско „Сеобе“ у режији Александра Петровића. Визуелно импресиван, овај филм од кога је требала да настане и серија, није довршен у другом делу, како због финансијских тако и због личних проблема аутора. У време најжешће блокаде Србије 1995 године филм није стао, па је Желимир Жилник направио „подземни филм“ „Marble Ass“ о животу трансвестита и мушких проститутки, „Убиство са предумишљајем“ је **био** дебитантски филм Горчина Стојановића по роману Слободана Селенића, са судбинском трагиком која прати две паралелне љубавне приче у 1944 и 1992 години, док је Драган Кресоја представио распад Југославије са блокадом, несташицама и личним драмама породица у делу „Тамна је ноћ“. У сарадњи са иностраним партнерима исте године настаје култни филм „Подземље“ Емира Кустурице, победник Канског фестивала, са темом стварности и фикције и лажног пријатељства у периоду од 1941 до 1991, затим фантазија препуна метафора на распад

једне државе „Урнебесна трагедија“ у режији Горана Марковића, као и „Туђа Америка“ Горана Паскаљевића, прича о емигрантима у сиротињском делу Њујорка,. Само три филма су произведена 1996, **из које треба** споменути рустичну биографију чудака, аутолектричара, песника и проналазача Радомира Бељаћевића у филмском дебију Дејана Зечевића „Дечак из Јунковца“ и посебно импресивно антиратно остварење са темом из босанског рата деведетих „Лепа села лепо горе“ Срђана Драгојевића. У следећој, 1997 није било великих дела, али су се као **солидни** исказали криминалистички филм „До коске“ Бобана Скерлића, шпијунско обавештајна прича „Балканска правила“ Дарка Бајића и сећање на прогон Срба из Хрватске, „Три летња дана“ (1997) Мирјане Вукомановић. Овакав континуитет је настављен и идуће године, када Горчин Стојановић истражује српско-албанске односе у филму „Стршљен“, а сценариста и редитељ Ђорђе Милосављевић дебитује маштовитим и узбудљивим трилером „Точкови“, док пропадање и морални суноврат деведесетих на различите начине осветљавају Дејан Зечевић у филму „Купи ми Елиота“ и нарочито бескомпромисно, Срђан Драгојевић у филму „Ране“. Да публици врате осмех на лице у грозоморним временима побринули су се Радивоје Андрић филмом „Три палме за две битанге и рибицу“ и Здравко Шотра са „Лајањем на звезде“. Ипак, два најуспешнија филма ове године су „Црна мачка, бели мачор“ Емира Кустурице, метафора о љубави и пријатељству у питеорескној циганској колонији, када нестаје систем моралних вредности, и „Буре барута“ Горана Паскаљевића, богата фреска Београда са тињајућом агресивношћу и деструкцијом, у време блокаде и санкција. До почетка новог миленијума, у малом броју снимљених филмова истичу се „Нож“ из 1999 Мирослава Лекића према роману Вука Драшковића, , о вековном братоубилачком ратишту између Срба и Муслимана, као и „Небеска удица“ (2000) Љубише Самарџића, једноставно и питко дело о младима који за време бомбардовања 1999 из пркоса уређују своје кошачашко игралиште. Иако је документарни филм током деведесетих био у осипању, настало је неколико **вредних дела који су упамћена**, а то су: „Време ликвидатора“ Петра Љубојева и „Крик“ Милана Белегишанина (1992); „Крај миленијума“ Николе Стојановића (1995); „Егзодус поново“ Сњежана Лаловића (1996); „Мир“ Александра Јелића (1997)“Пресуда“ Михајла Илића (1998); „Гнездо“ Миливоја Несторовића (1999)и други.